

היכל הוראה

פסקי דינים * תשובות * הוראות

מבי מדרשא "היכל הוראה" • מיסוד שר ההוראה מרן ה"קנה בשם" זי"ע
בראשות בנו נאב"ד היכל הוראה הגאון הגדול רבי משה בראנדסארפער שליט"א
מגדולי פוסקי דורינו ובעל שו"ת היכל הוראה * יו"ל ע"י איגוד הרבנים תלמידי "היכל הוראה"

גליון מ * פרשת וארא תשפ"ד

בין כותלי ההיכל

פסקי דינים מתוך שאלות ותשובות ששלחו על שולחן ההיכל לפני מורינו הרב שליט"א

י"ג שהוא מומחה בטעימת יין שמביאים לו לטעום גם מיקבים שאין להם הכשר
עובדא מעניינת עלתה ובאה "בין כותלי ההיכל", יהודי שהוא מומחה בטעימת יין והוא עובד ביקב עם הכשר, אולם מחמת מומחיותו בהבחנת טעמי היינות מביאים לו לטעום גם מיקבים אחרים ויש מהם יקבים שאינם כשרים ויש גם יקבים שיש שם פועלים מחללי שבת, ושאלתו אם מותר לו לטעום מן היינות ההם שהרי יינות אלו דינם כסתם יינם שלא נאסרו אלא בשתיה והוא לא יבלע את היין רק יטעום ויפלוט.

השיבו מורינו הרב שליט"א, שאף שפולט אותו מיד מכל מקום אסור כי לא מצינו בפוסקים שהתירו טעימת איסור כשפולט רק כשמייירי בספק איסור אז מותר כשפולטים מיד. וכמו שמצינו בשו"ע (יו"ד סימן מב סעיף ג) שאם חסרה המרה קורע הכבד שתי וערב וטועמו בלשונו. ע"כ. ועיי"ש בבאר היטב (אות ג) מש"כ מהש"ד בזה. ולפיכך, כיון שהמטרה של טעימת היין היא בשביל לדעת טעם היין אם הוא טוב או לא הרי זה אסור לטעום ואף שיינות שלנו יש לדון אם נאסרו בהנאה (עיי' רמ"א יו"ד סימן קכג סעיף א') שהרי גויים בזמנינו אינם עובדי ע"ז ובפרט הישמעאלים מכל מקום הם אסורים בשתיה, וכל שנאסרו בשתיה אסורים גם בטעימה שמא יבא לשתותם וכדברי הרמ"א ביו"ד (סימן קח סעיף ה), ועיי' בפרמ"ג בשפ"ד (שם על הש"ך ס"ק כד) דכל איסור אכילה אסור לטועמו הן בלשון הן טועם ופולט מדרבנן אטו אכילה.

ואף אם היקב הוא של יהודי מחלל שבת רח"ל שגזרו על יינם שיהיה כיון נסך (עיי' שו"ת אגרות משה יו"ד ח"ב סימן קלב) ויש שהתירו את יינו עכ"פ בהנאה משום שהוון כתינוקות שנשבו מ"מ נראה דאסור לטעום מיינם, חדא דביקבים אלו מצוי מאד שתהיה נגיעה של גויים כי אינם מקפידים על זה והגויים מצויים הרבה, ואפילו אם ידוע ודאי שלא נגע בו גוי אלא יהודים מחללי שבת רח"ל אף דיש שמתירים יינם בהנאה כבר כתבו הפוסקים, וכ"כ בתשובות והנהגות (ח"ב סימן ת) שקשה להקל במחללי שבת המצויים כיום כיון שאדרבה עלולים לטעות וללמוד מהם, כיון ששורש האיסור הוא משום קירוב וחיתון וזה שייך גם בתינוק שנשבה.

בצל שטיגנו במחבת בשרית ועירבו אותו בתבשיל שמתבשל בסיר חלבי
טיגן בצל בתוך מחבת בשרית שאינו בן יומו ואח"כ עירבו את הבצל לתוך מאכל שמתבשל בסיר חלבי שאינו בן יומו, הרי הסיר כשר והתבשיל מותר, כיון שהכל אינו בן יומו. אך הוא דוקא באופן שהמחבת היתה נקיה לגמרי ולא היה בה שום שמנונית של בשר, שבזה כיון שאינו בן יומו אין לחוש בלביעה כי הוא נותן טעם לפגם, אמנם אם יש שמנונית בעין במחבת כמו שמצוי אצל אלו שאינם מנקים כראוי את המחבת, אז הבצל שנחשב לבשרי אוסר את התבשיל החלבי שנתערב בו.²

אפה לחם בתבנית חלבית והכניסו לתוך בשר טחון

אפה חלות בתנור [בלי טורבון] שאופים בו בדרך כלל רק מאכלי חלב והניח הבצק על נייר אפיה חדש, ואחרי האפיה לקח חלה אחת ופירר אותה לפירורים והכניס הפירורים לתוך בשר טחון, ושאלתו בפיו מה דין הבשר. והתשובה לו הכל מותר, משום שהחלות שנאפו בתנור החלבי אין דינם כחלביות שהרי האדים העולים מהתבשיל החלבי נשרפים בחום התנור ואינם מגיעים בדפנות.³

חלות שנאפו עם רוטב בשרי ולא עשה בהם היכר האם מותר לאכלם

חלות שנאפו עם רוטב בשרי [ובשביל הדגים יש לו חלות אחרות כך שאין בזה משום סכנה] עבור אורחים רבים, אך למעשה לא הגיעו האורחים ורוצה להשתמש בהם לכמה וכמה ימים, הרי שמותר לקיימן ויכול לאכלן גם במשך השבוע, אלא שצריך שיעשה בהן היכר כדי שלא יבואו לאכלן עם חלב.⁴

- בנימוק הדברים הוסיף מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה (ח"ג הוראה נא), כי אף שהבצל הוא דבר חריף, מכל מקום כיון שטיגנו קודם את הבצל במחבת א"כ השמן מחליש את חריפות הבצל, ואין הבצל נותן טעם לשבח. ועיי' פתחי תשובה (יו"ד סימן צו אות ד') ובדרכי תשובה (שם אות מה) דהמציאיות מראה שבשומים ובצלים ע"י הבישול או הטיגון פוקעת מהן החריפות.
 - במילי דהוראה (שם) הוסיף מורינו הרב שליט"א וכתב, כי הנה כאשר באה שאלה כעין זה, ובפרט כשהשאלה היא אודות כלים הבאים במגע עם שמן וכדו' או סכינים, הרי שעלינו לחקור מהשואל אם הוא בחור הדר בדירה אחת עם בחורים אחרים שאז בדרך כלל הנקיון שהם עושים הוא לא על הצד הטוב ביותר, ובדרך כלל נשאר שמנונית על הכלים גם אחר שניקו אותם, לבין אם שאלה זו באה מביתו של אדם שבעלת הבית טעתה והשתמשה במה שנתבשל במחבת באופן שיש להסתפק בכשרות של המאכל שבדרך כלל בעלת הבית מקפדת יותר על נקיון הכלים.
 - על דבר השאלה כתב מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה (ח"ג הוראה נב), שמה שאנו מחזיקים אותו בחזקת חלבי הוא רק מחמת חשש שמא ניתזו טיפי חלב על הדפנות ולכן קודם שמכניסים בו מאכל אחר כדאי לחמם אותו כעשרים דקות בחום הגבוה ביותר כדי לשרוף את הממשות שאולי נשארה דבוקה בדפנות ואח"כ להמתין מעת לעת כדי שהבליעה תהיה נטל"פ גם לדעת הרש"ל המובא בש"ך (סי' קג ס"ק טז) שכל זמן שיש ממשות דבוקה לדופן אין הבליעה נעשית נטל"פ, ואפילו אם התבנית היתה חלבית [התבנית דינה ככל כלי חלבי שהרי המאכל בדרך כלל מונח על התבנית עצמה ואפילו אם שמים נייר אפיה אין מקפידין לכסות לגמרי, ושומן החלב יכול להגיע אל דפנותיה ולעשותה לחלבית, וא"כ ודאי אין דינו כגוף התנור] סוף סוף הוא כלי שאינו בן יומו וגם הרי הניח את החלות על נייר אפיה חדשה, ועל כן בנד"ד אין החלה נעשית חלבית וממילא לא נאסר הבשר שעירב בו פירורים מאותו לחם.
 - ומש"כ שכדאי לחמם אותו בחום גבוה, לאו מטעם ליבון קאתינן עלה, דהרי הדלקת התנור אפילו בדרגת חום הגבוהה ביותר אינה מגיעה לדרגת ליבון, דהנה בליבון יש שתי דרגות או ליבון גמור דהיינו שהניצוצות ניתזין ממנה או ליבון קל שאחר הליבון אם יניחו עליו קש ישרף, ושתי הדרגות האלו אינן קיימות בדפנות התנורים שלנו. ומעתה מה שניתז הוא לח והרי זה כנתבשל שם ונבלע שם ולזה לא תועיל ההגעלה, אמנם על ידי החימום בדרגה הגבוהה תשרף הממשות הקיימת בדפנות אלו, ואין לומר כבולעו כך פולטו דהכא החשש הוא מחמת השומן שניתז על הדפנות ואם כן הבליעה היא על ידי בישול באמצעות המשקין, ואילו חימום התנור הוא ביבש ואינו יכול להוציא את הבליעה שנוצרה על ידי בישול בלח, וגם ליבון אינו כמו שכתבנו לעיל, ועל כן סגי בחימום בטמפרטורה גבוהה ששורפת את הממשות ואחרי המעת לעת הוה כלי שאינו בן יומו ואפילו יהיו התבניות נוגעות את הדפנות באמצעות רטיבות ג"כ לא תאסור הדפנות, ומהאי טעמא היה מרן הקנה בשם זי"ע מורה שאפשר לקנות תנור מיד שניה ואין צריך לעשות לו ליבון ודי בחימום בטמפרטורה גבוהה כמו שכתבנו. ועיי' עוד בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סימן סו) מש"כ בנדון זה.
 - בטעם הדבר הוסיף מורינו הרב שליט"א בשו"ת היכל הוראה (ח"ג הוראה נה), דהנה מצאנו בהלכות בשר בחלב (יו"ד סימן צז) דאין ללוש עיסה בחלב שמא יבא לאכלו עם בשר ואם לש כל הפת אסורה, אמנם אם יהיה דבר מועט כדי אכילה בבת אחת מותר. וכתב על זה בדרכי תשובה (סימן צו אות יז) לדעת הרמ"א כל שיש בו כדי אכילת יום אחד ולא ישאר למחרתו הוי דבר מועט שמותר לאפותו גם בלי היכר.
- ומעתה בנדון דידן כששלש את החלות בלי היכר עבד שפיר דמתחילה היה כוונתו שיהיה לו ליום אחד וזה מותר לאפות גם בלי היכר, ומכל מקום יעשה עכשיו היכר, ואף שכתב בגליון מהרש"א שם דלאחר שאפה לא יועיל לחקוק בו אותיות חלב כיון דכבר נאסר, כל זה באופן שלכתחילה היתה האפיה באיסור אבל בנדון דידן שהאפיה היתה בהיתר שפיר מהני אם יחקוק עכשיו פת שהיא בשרית כדי שלא יבואו לאכלה עם חלב.

מילי דהוראה

להעביר מבשך לחלב בתנור העובד על טורבו

בזמנינו מצוי שהתנורים החדשים פועלים על ידי 'טורבו', [מאורר פנימי] דהיינו שהאוויר החם מתערבל ויוצר לחות בתוך התנור נמצא שהבליעה שנבלעה בתוך הדפנות היא תמיד בליעה של לח וחשיב כבליעה על ידי בשול, ובכה"ג אין אפשרות להכשיר מבשר לחלב וכן להיפך, דקודם ההכשרה יש לנקות היטב את התנור וגם את המאוורר מהממשות של החלב או הבשר ועל כן אף אם יניח קערת מים בתוך התנור וכבולעו כך פולטו ובזה תצא בליעת החלב או הבשר מן הדפנות מכל מקום מקומו של המאוורר עדיין באיסורו עומד מאחר שממשות האיסור עדיין קיימת שם. על כן עורר מוריני הרב שליט"א שכדי שלא ניכשל חלילה במאכלות האסורות, הרי שהעצה היחידה היא להוציא גם הרשת במקום המאוורר ממקומו ולנקותו היטב מכל ממשות, ואח"כ להכניס תבנית עם מים לתוך התנור ולחממו על חום גבוה ולהמתין מעת לעת, או שיחמם התנור בחום גבוה בלי טורבו וימתין מעת לעת ואז יאפה את החלות בתנור כשהתנור לא פועל במצב טורבו, אמנם לגבי הכשרה בפעם ראשונה של תנורי טורבו להנהיגם להכשירים אין הכרח להוציא את המאוורר שהרי עדיין אין שם שום ממשות של תבשילים אלא מספיק שיניח בתנור תבנית מלאה מים ויחממו על חום גבוה ואח"כ ימתין מעת לעת ויכול להשתמש בו כרצונו.

הלכה זהוראה בישראל

תשובה ממוריני הרב שליט"א בענין המצאה חדשה של תנור ביתי לאפיית מצות

יום רביעי כ"ב טבת תשפ"ד

בבי מדרשא היכל הוראה ירושת"ו

ע"ד מה שהביאו לפני כמה משקיעים שפתחו המצאה חדשה והוא "תנור ביתי לאפיית מצות" ועל ידה הם רוצים להביא תועלת גדולה לציבור ולהקל על הכל שיכולו לאפות מצות בביתם בנקל, ומבקשים אישור הלכתי לתנור הנ"ל, והיא ערכה של אפיית מצות וכך הוא תוארה: שתי מחבתות עמוקות אחת עליונה ואחת תחתונה ובכל אחת מהן ישנו גוף חימום חשמלי שמגיע עד לחום של כ 400 מעלות צלזיוס במחבת התחתונה מעל גוף החימום ישנה רשת שעליה מניחים את המצות וכשמכסים את המצאה במחבת העליונה תוך 30 שניות המצאה אפויה כדבעי, [כדי להקל על המשתמשים חלקו את הקמח בשקיות ניילון בכל שקית כמות שמספיקה למצה אחד ויחד עמה שקית אטומה שיש בה מים שלנו שאותה מערבים בקמח על ידי נענוע חזק של השקית מתערבים המים והקמח יחד עד להפיכתם לבצק שאותו מרדדים למצה, לצורך ניקוב המצה ישנו חתיכה העשויה מפלסטיק שמחוררת את המצה].

בהדגמה שהראו לי כאן בהיכל הוראה, המצה שהונחה על גבי הרשת נאפתה תוך שלשים שניות כאשר המחבת העליונה כסתה את המצה, אם עברו יותר מ 30 שניות המצה נשרפה, כמובן שזה מצריך עיבוד מיוחד של המצה שתהיה כולה שווה בעוביה כי אחרת חלק מהמצה ישרף מיד וחלק ישאר לא אפוי.

ואחר שהראוני את כל התהליך בפועל במושכל ראשון היה נראה לי שהתהליך כולו הוא כנדרש ואין לחוש בו לכלום אולם במחשבה שניה עלו בלבי כמה ספיקות והעיקר הוא כיון שהרשת שעליה מניחים את המצה אינה לוחטת [והבחינה לזה היתה על ידי שהנחנו נייר על הרשת בעוד המכסה פתוח והנייר לא נשרף, ורק אחרי הורדת המכסה גבר החום והנייר נשרף מיד], וכמו כן בהנחת המצה על הרשת היא מקבלת מכת חום שאינה מספיקה לאפותה ובאותו הזמן הוא ממחר להחמיץ, ורק אחר שיוורדו עליה את המכסה שאז המצה מכוסה מכל צידיה היא תאפה כעבור שלש ארבע דקות נמצא שהחום שעוטף את המצה אינו שווה אלא א"כ גם המכסה העליון מונח עליה.

וענין זה דומה למה שכתב הרמ"א בשו"ע (או"ח סימן תנט ס"ב) וז"ל: ויש להחמיר למהר בענין עשיית המצות, כי יש לחוש שהשחיות יצטרפו לשיעור מיל, או שיהיה במקום חם שממחר להחמיץ (הגהות מיימוני פ"ה ומרדכי פרק אלו עוברין), ע"כ.

ובנדון דידן כשמניחים את המצה על הרשת קודם שיכסו אותה עם המכסה, המצה נמצאת לרגע כמימריה במקום חם שממחר להחמיץ.

ומטעם זה ועוד כמה טעמים נראה לענ"ד שאסור להשתמש בזה לאפיית המצות טוב לו שלא נברא משנברא ולא יפיצו המצאתם בכלל ישראל.

ובנוסף למה שכתבנו נראה לי להביא לתשומת לבכם שגם את הערכות שהכנתם אסור לשווק אותן היות וכל ערכה היא עבור אפיה מצה אחת בלבד וכשבאים לאפות בכמות גדולה יכינו כמה ערכות בעת ובעונה אחת ובקל עלול הדבר שיהיה מגע בין הקמח והמים קודם הלישה והאפיה ועלולים לבא לחשש חימוץ.

סוף דבר אין להשתמש בהמצאה זו דקרוב לודאי שעלולים להכשל ח"ו באיסור חמץ החמור וה' הטוב ימלא חסרוכם ויתן בלבכם רעיונות נוספים לתועלת הציבור.

רשמתי את אשר חנני השי"ת משה בראנדסדארפער

אפיית המצות ע"י בעלי המייצרים בהיכל הוראה כדי להראות מקרוב לפני מוריני הרב שליט"א

הוצאת המצה מהתנור הביתי לאחר אפייה תנור הביתי בעת אפית המצה כשהתנור סגור עם החלק העליון התנור הביתי בשעת הנחת המצה על רשת התנור

הפקה: "אנאורה" 053-33105646

היכל הוראה ירושלים ת"ז

מיסוד נאון ישראל טו ההוראה מרן רבינו ה"קנה בשם" זי"ע בראשת בני הגאון המולד מוריני רבי משה בראנדסדארפער שליט"א נא"ד היכל הוראה

ושפטו את העם משפט צדק ברכת התורה

בהר הקודש וירושלים משגרים אנו את ברוכותינו קדם האי גברא רבה מגדולי המורים פעיה"ק ת"ו יראתו קודמת לחכמות, ידיו רבו לו בכל מלכתי תורה והוראה, ובמיוחד בהכרת הלכה הפסוקה כמסורת הדורות, משיב לשואלים דבר ה' זו הלכה בכל עת וזמן, ורבים נתנים מונע עצה ותושיה, ומקבל את כל אחד בסביר פנים ופית ומסמכיות, שמו הטוב נודע לעם ולתהילה ה"ה

חנתא דבי נשיאה כ"ק עט"ו מרן רבינו ה"קנה בשם" זי"ע

הגאון הגדול רבי אהרן בנעמי"ל בראנדסדארפער שליט"א מרביני ועוד השוחטה - דומ"ץ ומראשי היידיש ק"ק תולדות אהרן

לרגל התמנותו ועלותו לכהן חבר הבד"צ בני דינא רבא פעיה"ק ירושלים ת"ו

זבחו זמנות זו יתברכו נוי"ב הרבנית תליט"א

ואם המלכות

א"ח מרן רבינו זי"ע הרבנית הצדקנית תליט"א

שעמדה לימן מרן זי"ע תמיד במסירות נפלאה ללא לאות.

וענה ונודת ליער וסיוע לבניה ותנהגה הרבנים האנשים שליט"א

ברומת קין התורה ובחפזת ההוראה בישראל ליעת את המעשה אשר יעשו

יה"ר שייכח לנהל את קהל עדתנו על מי מנחות ולהרים קין התורה וההוראה בעיר הקודש והמקדש בברית גופא ונהורא מעליא, זי"ע ימים על מלכותו מתוך הרחבת הדעת עד ביאת גואל צדק בב"א

בברכת התורה - הנחלת היחיל

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

הח"י קישינא

איגוד הרבנים תלמידי היכל הוראה בארדה"ק העונים לשואלים דבר ה' זו הלכה

יחשלים	יחפה
בית שמש	קרית ספר
ביתר	כרמיאל
בני ברק	טבריה
טל טטון	צפת
אשדוד	אור הגנוז
חצור	נוף הגליל
תעננה	

זמני קבלת קהל במרכז "היכל הוראה" בירושלים ח' זונפול 3 טל' 02-5322775

מוצש"ק ומוצאי י"ט מחצי שעה אחרי זמן ר"ת למשך שעה	שבת ויו"ט משעה קודם השקיעה עד רבע שעה קודם השקיעה	ערש"ק וערב י"ט לפנה"צ 11:00 עד 1:00	א-ה מהשעה 10:00 לפנה"צ עד 9:00 בערב רצוף
--	--	--	--

ע"פ תקנת רבינו מרן ה"קנה בשם" זי"ע שאלות דחופות או שאינה סובלת דחוי, בכל עת וזמן בימים ובלילות.

בית בנו הרומ"ץ
הרה"ג שמעון עוזר בראנדסדארפער שליט"א כמה דקות מהיכל רחוב רבינו גרשום 5 [כניסה א' קומה 2] י-ם פול 0527155774

בית מוריני הגאב"ד שליט"א
מעל בנין היכל הוראה
טל' 02-5370033 פול' 053-3111159

לקבלת הגליון במייל 5322775@GMAIL.COM